

POLSKIE INTERESY NARODOWE

Redakcja
Marek Kulczycki, Mariusz Wiatr

RECENZENCI

prof. dr hab. Bogdan Szulc

REDAKTOR PROWADZĄCY

Daniel Kawa

REDAKTOR TECHNICZNY

Krystyna Samsel

KOREKTA

Zespół

PROJEKT OKŁADKI

Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek

Wszystkie prawa zastrzeżone. Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Żadna jej część nie może być reprodukowana jakimkolwiek sposobem – mechanicznie, elektronicznie, drogą fotokopii itp. – bez pisemnego zezwolenia wydawcy. Jeśli cytujesz fragmenty tej książki, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło

Toruń 2022

ISBN 978-83-.....

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:

tel. 56 664 22 35, e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń

tel. 56 664 22 35, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl

Drukarnia, ul. Warszawska 54, 87-148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

Spis treści

Mariusz Wiatr	
Wstęp	5

Część pierwsza

INTERESY NARODOWE I RACJA STANU W POLITYCE I STRATEGII

Jan Garlicki	
Racja stanu a bezpieczeństwo państwa, społeczeństwa i obywateli	13
Stanisław Koziej	
Interesy narodowe jako podstawa strategii bezpieczeństwa narodowego oraz kryterium akceptacji strategii sojuszniczych ..	25
Mariusz Wiatr	
Uwarunkowania bezpieczeństwa	43
Marian Kozub	
Studia strategiczne w realizacji interesów narodowych bezpieczeństwa	64
Grzegorz Tokarz	
Racja stanu w wypowiedziach posłów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji	85
Krzysztof Kociubiński	
Polski samorząd terytorialny a standardy europejskie	105
Bogusław Fiedor	
Transformacja energetyczna jako droga do bezpieczeństwa energetyczno-ekologicznego – lekcje z niemieckiej <i>energiewende</i> (?)	120

Część druga**SIŁY ZBROJNE W REALIZOWANIU
INTERESÓW NARODOWYCH****Bolesław Balcerowicz**

Siły zbrojne w realizacji celów narodowych 149

Mieczysław Gocuł

Siły zbrojne w realizacji interesów narodowych – integracja
i transformacja, czy alienacja i deformacja? 160

Artur Drzewicki

Interes narodowy czy polityczne ambicje? Zagadnienie udziału
Wojska Polskiego w operacjach pokojowych ONZ w drugiej
dekadzie XXI wieku 182

Marek Kulczycki

Droga do członkostwa w Organizacji Traktatu
Północnoatlantyckiego jako element realizacji polskich interesów
narodowych w dziedzinie bezpieczeństwa militarnego – wybrane
zagadnienia 217

Tomasz Landmann

Aktywność Komitetu Obrony Narodowej w Ameryce
jako element uczestnictwa Polonii Amerykańskiej w kreowaniu
bezpieczeństwa kulturowego Polaków w latach 1912–1918 246

Robert Szandrocho

Działania hybrydowe na Ukrainie wyzwaniem dla bezpieczeństwa
Polski 267

Marek Kulczycki

Zakończenie 310

Notki biograficzne autorów 313

Notki biograficzne autorów

Bolesław Balcerowicz – profesor dr hab. generał dywizji w stanie spoczynku, pracownik Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1966–1991 służył w jednostkach liniowych oraz sztabach Wojska Polskiego, m.in. na stanowiskach dowódcy plutonu, kompanii, batalionu, pułku, dywizji. Od 1991 roku w Akademii Obrony Narodowej, w latach 2000–2003 rektor tej uczelni. Studiował w akademiach wojskowych w Warszawie, Moskwie i Rzymie. Doktor *honoris causa* Akademii Wojskowej Czech oraz Słowacji. Współtwórca strategii obronnej III RP. Autor wielu prac z zakresu bezpieczeństwa, obronności, wojskowości, nauki o wojnie i pokoju, m.in. *Sojusz obrona narodowa* (Warszawa 1999), *Pokój i „nie-pokój” na progu XXI wieku* (Warszawa 2003), *Siły zbrojne w państwie i stosunkach międzynarodowych* (Warszawa 2006), *Siły zbrojne w stanie pokoju, kryzysu, wojny* (Warszawa 2010), *O pokoju. O wojnie. Między esejem a traktatem* (Warszawa 2013),

Artur Drzewicki – doktor politologii, adiunkt w Zakładzie Polityki Zagranicznej RP Instytutu Studiów Międzynarodowych UW; Zastępca Dyrektora ds. ogólnych ISM UW; prezes zarządu fundacji „Forum Polityki Wschodniej”; w latach 2003–2009 dyrektor programowy oraz kierownik przedstawicielstwa Fundacji Europejskiej „Dialog” na Ukrainie. Uczestnik licznych międzynarodowych stażów, kursów specjalistycznych i seminariów naukowych. Autor blisko sześćdziesięciu publikacji naukowych z zakresu problematyki bezpieczeństwa i stosunków międzynarodowych opublikowanych w kraju i za granicą. Zainteresowania naukowe: problematyka bezpieczeństwa w Europie Środkowej i Wschodniej, polityka wschodnia Niemiec i Polski, polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Polski oraz Ukrainy.

Bogusław Fiedor – profesor dr hab. nauk ekonomicznych, profesor zwyczajny na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. Rektor w latach 2005–2008 i 2008–2012, Prorektor ds. współpracy z zagranicą 2012–2016, Członek Prezydium i Przewodniczący Komisji Ekonomicznej Konferencji

Rektorów Akademickich Szkół Polskich 2012–2016. Członek z wyboru wielu gremiów akademickich, naukowo-zawodowych i doradczych, w tym m.in.: Komitet Nauk Ekonomicznych PAN (od 1997, Przewodniczący od roku 2018), Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (Przewodniczący Rady Naukowej (2010–2015), Wiceprezes (2015–)), Rada Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów RP (wiceprzewodniczący 1997–2005). Autor ok. 430 publikacji naukowych, w tym ok. 40 książek, jako autor, współautor i redaktor naukowy. Główne obszary badawcze: ekonomia ekologiczna i ekonomia zrównoważonego rozwoju, metodologia i historia ekonomii, polityka makroekonomiczna.

Jan Garlicki – doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce (1988), doktor habilitowany (1996), profesor UW (1999), tytuł profesora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce otrzymał w 2008 roku; profesor zwyczajny (2015), kierownik Zakładu Socjologii i Psychologii Polityki INP UW (w latach 2004–2019), kierownik Katedry Socjologii Polityki i Marketingu Politycznego Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW (od 2019), członek ESOMAR, PTS i ISA. Członek-założyciel, były prezes (1999–2003) i członek honorowy Polskiego Towarzystwa Badaczy Rynku i Opinii (PTBRiO). Dyrektor Generalny i założyciel CBM INDICATOR. Od 2012 roku członek Kapituły przyznającej nagrody im. Pawła Stęпки za prace doktorskie i publikacje dotyczące mediów elektronicznych, powołanej przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji oraz Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW.

Mieczysław Gocuł – generał rez. doktor nauk społecznych. Absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Pancernych, Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, Land Force Command and Staff College w Kanadzie oraz Podyplomowych Studiów Operacyjno-Strategicznych w Królewskiej Akademii Studiów Obronnych w Wielkiej Brytanii. Pełnił służbę wojskową na stanowiskach dowódczych i sztabowych 12 Dywizji Zmechanizowanej oraz Dowództwie 1 Korpusu Zmechanizowanego. W 2003 roku wykonywał zadania na stanowisku szefa Oddziału Operacyjnego Sztabu Wielonarodowej Dywizji Centrum-Południe. Od 2007 roku rozpoczął służbę w Sztabie Generalnym WP na stanowisku zastępcy szefa Zarządu Planowania Operacyjnego – P3 a następnie Szefa Zarządu Analiz Wywiadowczych i Rozpoznawczych – P2. Od lipca 2008 r. do września 2010 r. pełnił obowiązki

Szefa Zarządu Planowania Strategicznego. W okresie od 1 października 2010 r. do 6 maja 2013 r. pełnił służbę na stanowisku I Zastępcy Szefa SG WP. 7 maja 2013 r. objął obowiązki szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, które pełnił do 31 stycznia 2017 roku.

Krzysztof Kociubiński – dr hab., prof. UW, pracuje w Zakładzie Studiów Regionalnych i Rozwojowych w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Autor ponad 50 publikacji krajowych i zagranicznych poświęconych m.in. samorządowi lokalnemu w Polsce i Europie, współpracy transgranicznej, demokratycznym systemom politycznym oraz Unii Europejskiej. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki europejskiej integracji, samorządu terytorialnego, a w szczególności bezpieczeństwa jego instytucji.

Stanisław Koziej – profesor dr hab., generał brygady w stanie spoczynku, senior fellow w Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego w Warszawie. Był szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego (lata 2010–2015). Wcześniej był dyrektorem Departamentu Systemu Obronnego w Ministerstwie Obrony Narodowej (lata 1994–2001) oraz wicedyrektorem departamentu w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego (lata 1993–1994). W latach 2005–2006 podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, w 2007 roku – doradca Rzecznika Praw Obywatelskich, a w 2008 r. – doradca Ministra Obrony Narodowej. Pełnił służbę na stanowiskach dowódczych i sztabowych w 49 pułku zmechanizowanym, 15 Dywizji Zmechanizowanej, Dowództwie ŚOW i Sztabie Generalnym WP. Był wieloletnim pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Sztabu Generalnego WP i Akademii Obrony Narodowej. W latach 1996–1997 pełnił funkcję szefa polskiej misji w Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Korei (Panmunjom), a w latach 1997–1998 funkcję Zastępcy Szefa Misji OBWE w Gruzji (Tbilisi). W latach 1999–2001 był pierwszym przedstawicielem Polski w NATO ds. polityki i strategii nuklearnej. Ukończył szereg kursów, w tym między innymi w Akademii Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRR (Moskwa, 1987); Szkole NATO-SHAPE (Oberammergau, 1999); Instytucie Wyższych Studiów Obrony Narodowej (Paryż, 2000); Akademii Obrony NATO (Rzym, 2001). Wieloletni nauczyciel akademicki. Specjalizuje się w polityce i strategii bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego (w tym obronności) oraz strategicznym zarządzaniu bezpieczeństwem.

Marian Kozub – płk rez., prof. dr hab. inż. Pracownik naukowy Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Wcześniej pracownik naukowo-dydaktyczny w Akademii Obrony Narodowej w Warszawie oraz Społecznej Akademii Nauk w Łodzi. Ekspert w zakresie nauk o bezpieczeństwie, strategicznego środowiska bezpieczeństwa, strategicznych studiów nad bezpieczeństwem przyszłości, strategii i systemu bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, sił zbrojnych w polityce i strategii (działania i operacje połączone, doktryny użycia i działania sił powietrznych w konfliktach militarnych i niemilitarnych, ewolucja, transformacja i szkolenie sił zbrojnych RP). Autor i współautor ponad 200 publikacji, członek Polskiego Stowarzyszenia „Carl von Clausewitz”, Rady Naukowej „Kwartalnika Bellona” oraz „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”.

Marek Kulczycki – płk rez., dr inż., adiunkt w Zakładzie Studiów nad Bezpieczeństwem Instytutu Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych we Wrocławiu i Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. W okresie służby wojskowej realizował zadania, najpierw w pionie dowódczym, a potem w pionie dydaktycznym uczelni wojskowej, którą ukończył. Wśród głównych obszarów jego zainteresowań naukowych znajdują się: problematyka obronności i bezpieczeństwa państwa, siły zbrojne na arenie międzynarodowej oraz system wyższego szkolnictwa wojskowego. Jest autorem i współautorem wielu publikacji naukowych w wymienionych obszarach.

Tomasz Landmann – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii. Wykładowca w Instytucie Studiów Międzynarodowych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Obszar zainteresowań naukowych obejmuje zagadnienia związane z bezpieczeństwem narodowym, współczesną historią i z bezpieczeństwem kulturowym.

Robert Szandrocho – wykładowca Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Doktor nauk o polityce w specjalności system polityczny RP. Zajmuje się problematyką związaną z bezpieczeństwem wewnętrznym Polski, a w szczególności zagadnieniami związanymi z powszechnym obowiązkiem obrony RP oraz przygotowaniem państwa i jego struktur na

wypadek wybuchu konfliktu zbrojnego. Autor wielu publikacji dotyczących problematyki bezpieczeństwa i obronności państwa.

Grzegorz Tokarz – doktor nauk o polityce, adiunkt w Zakładzie Studiów nad Bezpieczeństwem Instytutu Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Absolwent historii, filozofii i politologii. Doktor nauk politycznych. Obserwator polskiej myśli politycznej na przestrzeni wieków. Autor licznych artykułów z tej dziedziny i 11 samodzielnych monografii z pogranicza politologii i historii. W zakresie badawczym zajmuje się bezpieczeństwem cywilnym, zdrowotnym i kulturowym. Autor wielu artykułów o stosunkach bilateralnych i polityce zagranicznej Polski. Redaktor i współredaktor prac zbiorowych. Prywatnie humanista zainteresowany literaturą i sztuką zwłaszcza relacjami moralności, wojny i propagandy.

Mariusz Wiatr – generał brygady rez., prof. dr hab. Absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych we Wrocławiu, Akademii Wojskowej w Dreźnie i Akademii Dowodzenia Bundeswehry w Hamburgu. Dowodził kompanią i batalionem w 11 Dywizji Pancerniej, prodziekan i dziekan Wydziału Wojsk Lądowych w Akademii Obrony Narodowej, prorektor i rektor-komendant Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych. Obecnie profesor na Politechnice Wrocławskiej. Obszary działalności naukowej: użycie i działania sił zbrojnych w osiągnięciu celów politycznych, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, strategia bezpieczeństwa.